

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 46. De quæstione, cuius damno res in depositum data pereat, & de modo quo depositum finitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

depositum gratis custodiendum, ita ut contractus fiat in bonum solius deponentis; teneri solum, ut ante habitum est, de lata culpa, & dolo, quia tunc contractus non fit in bonum depositarii. Cum vero recipit mercede custodiendum, quia tunc contractus fit tam in ipsius, quam deponentis bonum, teneri de culpa etiam leui. Sed tamen posse dubitari, an teneatur quoque de leuissima. Quod ut explicetur; notandum est; talem depositarium duplicem esse posse, vnum qui specialiter pro custodia mercedem accipiat, qualis censetur qui nullam aliam operam praestat, nisi fidem suam, & curam in custodiendo rem depositam; alterum qui mercedem non accipiat specialiter pro custodia, sed pro opera sua, industria, vel arte ad aliquid praestandum; quod dum praestat, interea custodiam habet, ex leg. Nauta, ff. Nauta, cauponas, & stabularij, vt v.g. loror, aut sartor accipiens vestes purgandas, aut larcendas debet interea illas custodire: & balnearior gerens curam balnei debet interea custodire vestes eorum qui in illo lauantur. Item gerens curam molendini, debet curam gerere frumenti quod ei traditur molendum. Item nauta, cauponas, stabularij, & alij similes, quorum officium annexam habet custodiam eorum, quae ipsis traduntur; nisi quando in hospitio, aut in nauis suscipiebant, praedixerint eis, vt suarum rerum curam gererent, conlenderintque praedictioni; ex lege vltima, in princ. ff. Nauta, cauponas, & stabularij.

Quoad priorem depositorem igitur, licet Angelus & Syluester in verbo Custos, in principio aliter sentiant, statuendum videtur ipsum ex leui solummodo culpa teneri, nisi speciali, & expressa conuentione obligauerit se ad exactissimam diligentiam praestandam. Ratio est, quia custodia de se est contractus in virtuteque utilitatem celebratus. In iure autem cum agitur de obligatione praestandi culpam leuissimam, ea significatur nasci ex contractu celebrato tantummodo in bonum recipientis, vt in Cap. vnico De commodato, & in lege prima, ff. De actionibus & obligationibus. §. Et ille. Itemque ex lege Contractus, ff. De regulis iuris. Vnde leges quibus memorati auctores nituntur, censendae sunt poenales; quae proinde quatenus condemnant ad culpam leuissimam praestandam, non obligant in conscientia ante sententiam Iudicis. Aut certe intelligendae sunt de eo custode, qui mercede specialiter conductus, expressa conuentione obligauit se ad exactissimam diligentiam praestandam, & per consequens vt de leuissima culpa teneretur.

Quoad posteriorem autem depositorem, hoc est, eum qui mercedem non accipit specialiter pro custodia, sed pro alia opera, vt ante habitum est; dicendum est paritate, ipsum teneri quidem de leui culpa; non tamen de leuissima. Nam & talis custodia, ex qua merces recipitur, fit in bonum vtriusque; non autem solius custodientis. Ita notant Angelus, & Sylu. verbo Nauta, in princ. Quod si opponas, ex lege Et ita. §. Ex hoc edicto, in nota glossa, ff. Nauta, cauponas, stabularij; haberi, eo ipso quod scientibus nautis, cauponibus, stabularijs mercedem accipientibus, aut iis quibus ipsi in tali ministerio videntur, aliquid in suam nauem, aut hospitium fuerit importatum; ipsos teneri de leuissima culpa, si illud pereat. Iidem auctores respondent illud habere locum tantummodo in foro externo: quoniam ea lex est poenalis, & fundata in praesumptione contra nautas, cauponas, & stabularios, vt colligi potest ex verbis in ead. lege praecedentibus: Nisi forte id eo, vt innotesceret Praetor, curam agere reprimendam improbitatis hoc genus hominum. In conscientia ergo lex ea non inducit obligationem, nisi facta condemnatione in iudicio. Caeterum si quis priuatus, aut amicitiae, vel humanitatis tantum causa, nullaque mercede excipiat hospites, res multas secum inferentes in domum, tenebitur solum de dolo, & lata culpa; non autem de leui; quia officium quod praestat, tantum est in bonum ipsorum hospitium.

Modus quo depositum finitur.

SECTIO POSTERIOR.

Depositum de se finitur voluntate deponentis, ita vt reddendum ei sit simul, ac illud petierit. Nam ex Cap.

Bona fides, de deposito, & ex leg. 1. §. penult. ff. Depositum licet depositori pro sua voluntate reuocare depositum, Quod procedit etiam si deposito adiectum sit pactum, vt post mortem depositarii, aut deponentis, aut post aliquod aliud certum tempus constitutum, reddatur depositum. Nam tunc quoque depositor, si velit, mutare potest voluntatem, & repetere depositum, ante tempus constitutum, ex ead. leg. prima. §. Si deposuero apud te. Veruntamen, ex glossa ad leg. Si quis vel pecunias, verbo Exceptionem. C. Depositum pro expensis factis in re deposita, potest depositarius eam retinere quousque illae soluantur; non tamen quousque soluantur alia debita. Nam depositum in hoc habet speciale privilegium, vt loco compensationis, seu pro debito in totum; aut loco deductionis, seu pro debito ex parte, licite retineri non possit a depositario, ex cit. Cap. Bona fides, & ex citata lege Si quis vel pecunias. Immo vt notat Ludouicus Molina de iust. & iur. tract. 2. d. sp. 526. vers. In deposito, ob idem privilegium; neque si duo sint vicissim depositarii, potest vnus detinere alterius depositum quousque sibi suum restituitur; sed ei qui prior repetit, statim restituendum est.

Sunt adhuc & alij casus in quibus depositarius non tenetur depositum reddere, ei qui deposuit, ipsam repetenti. Primus est, quando si depositum redderetur, id fieret in alicuius iniuriam. Tunc enim illud reddere non tenetur depositarius; vt nec quando sequeretur commune Reipublicae, damnum. Immo lege iustitiae tenetur negare, vt cum quis, dum furti arma deposita repetit; cui non esse reddenda expressum est in Cap. Ne quis 22. q. 2. An autem cum quis pecuniam, quam apud aliquem deposuit, reposcit ad abusum, depositarius teneatur reddere, dubitatio est, cuius explanationem habes in praeced. lib. 10. c. 13. sect. 2. dubio posteriore.

Secundus casus, qui cum duobus sequentibus habetur ex lege Bona fides, ff. Depositum, est quando bona deponentis confiscata sunt postquam deposuit. Etenim per confiscationem auctoritate legis ob delictum, priuatur quis suis bonis. Tertius, quando quis rem deposuit apud proprium dominum ignorantem esse rem suam. Nam postea cognoscens esse suam, non tenetur eam reddere deponenti. Quartus, quando fur deposuit apud me rem furtiuam, & deinde ipse simul, & dominus verus eam repetunt. Debet enim tunc idem dominus praeponi furi. Quod si fur prius repetat, in eadem lege dicitur ei reddendum esse depositum. Quod verum est in casu, in quo fur repetit domino non comparente. Nam si dominus compareat, & siue ipse ante, siue post furem repetat, ei in conscientia semper reddendum est depositum, cuius est verus dominus, non autem fur.

Si queras, vbi sit reddendum depositum, & cuius expensis respondeatur ex leg. Si in Asia; §. Depositum, ff. Depositum, ibi reddendum esse, vbi sine dolo malo existit depositarius: nempe si Titius qui vestem a Seio depositam accepit in Asia, commigravit Romam, secum eandem vestem deferens, tenetur solum eam restituere Romae vbi ea est, sique transmitti debeat in Asiam, id fiet expensis depositoris: dummodo non sit dolo, aut lata culpa depositarii translata. Ratio est, quia depositum fit in gratiam solius deponentis, & traditum est fidei & curae depositarii; ad cuius fidelem custodiam pertinet, vt ipse mutans domicilium, deferat secum rem depositam; vnde non debet damnum pati, cum gratis fidem suam, & custodiam adhibeat. Atque ita relinquitur, vt expensis deponentis debeat restituere fieri. Ad quid teneatur depositarius recusans restituere rem depositam, damnatus in foro externo; vide apud Molinam in cit. tract. 2. disput. 526. sub initium.

Si secundo queras, an lucrum quod depositarius fecit ex deposito, sit reddendum deponenti? Responderetur, quod etsi tale lucrum sit male partum, cum non liceat depositario vti deposito, vt habitum est in praeced. num. 561. si tamen fructus non sit rei depositae, sed industriae, laboris, & operae propriae eiusdem depositarii, vt cum hic ex illa negotiatur emendo, vel cambiando, ipse non tenetur reddere, sed potest tanquam de suo partem sibi retinere. Sin au-

tem lucrum eiusmodi sit fructus rei depositæ, depositarius tenetur illud restituere deponenti, cui illa tanquam domino siudificauit. Exemplum est, si quis equum apud se depositum locando aliquid acquirat.

573.

NOTA, quod si æstimatione pecuniæ depositæ auctoritate Principis, vel Reipub. crescat, vel decrescat dum manet apud depositarium, eam esse reddendam secundum æstimationem quam habet tempore solutionis; nam vt apud deponentem manet rei depositæ dominium, ita etiam ad eum pertinet illius, siue damnum, siue commodum. Secus autem erit si depositum ita fiat, vt degeneret in contractum, quo dominium transferatur ad modum antea num. 577. propositum. Tunc enim pecunia restituenda est secundum æstimationem quam habebat tempore depositi accepti: nam eo ipso quod rei dominium transiit in depositarium, ad ipsum pertinet tam damnum quam commodum.

Nota etiam ex lege Si hominem, §. Quoties. ff. Depositum, quando numularij cedunt foro, eos qui apud ipsos deposuerunt, præsertim interuentu publici instrumenti, præuilegium habere, vt præferantur cæteris creditoribus, qui tantum sunt chirographarij. Immo quotiescunque depositum tale fuerit, quo res deposita non transiit in dominium depositarij, depositor præferatur vniuersis huius creditoribus omnibus. Vide Molinam de inst. & iur. tra. 2. disp. 526. vers. Quod attinet ad vltimum.

CAPVT XLVII.

De definitione & diuisione pignoris seu hypothecæ.

SVMMARIVM.

- 574 Inter pignus & hypothecam qua præter nominis, sit differentia.
 575 Quæ res possit dari in pignus.
 576 Quæ non possit, vt nec vendi.
 577 Res accepta in pignus, potest tertio eadem ratione dari in pignus, qua accepta est.
 578 Quo modo possit eadem res pluribus hypothecari.
 579 Quatenus possit res pupilli in pignus dari.
 580 Obseruanda de modo quo debet hypothecæ intelligi & accipi.
 581 Variæ diuisiones pignoris seu hypothecæ.
 582 Hypothecæ tacitæ pro dote, & pro administratione bonorum pupilli, vel minoris, aut bonorum Ecclesiæ.
 583 Aliæ plures eiusdem generis.
 584 De hypothecæ tacitæ nascente ex habitationum, aut prædiorum locatione.
 585 Res empta ex pecunia mutuo data non hypothecatur tacite illi, qui eam dedit.

Definitio Pignoribus.

SECTIO PRIOR.

574.

INTER pignus, & hypothecam nominis tantum sonum differre dicitur in lege Res hypothecæ dari, §. Inter pignus, ff. De pignoribus & hypothecis. Attamen, ex §. Item Seruiana, Institut. de actionibus. & ex leg. Si rem alienam, §. Proprie, ff. de pignoratitia actione. interdum iure sic distinguuntur, vt pignus dicatur proprie cum transit ad creditorem, id est, cum creditori res traditur, recipienda apud se ad securitatem debiti; vnde à pugno vocatum esse, habetur in lege Plebs, ff. De rerum & verborum significatione, §. Pignus, quia res qua pignori dantur, manu traduntur; vnde & pignus rei mobilis proprie constituitur, vt ibidem additur. Hypothecæ vero dicatur proprie, cum res non transit ad creditorem, nec possessio illius est ipsi tradita; sed tantum supposita, subiectæ obligationi. Id autem quod indifferenter significatur, vtroque illo nomine definiti potest, iuxta textum in citato §. Item Seruiana, quod sit res de qua inter debitorem & creditorem conue-

nit vt obligetur pro debito. Quæ definitio est quidē tantum pignoris sumpti quatenus res est; sed inde satis intelligitur, quomodo quatenus contractus est, debeat ex obiecto suo finire, nimirum, quod sit conuentio inter debitorem, & creditorem de re, vt ad securitatem, pro debito obligata sit, ex ea; satisfiat, si non fuerit aliunde satisfactum. Vnde intelligitur creditorem in pignus seu hypothecam acquirere ius reale; ita vt ad quemcunque talis res deuenit, ea transeat cum reali onere, vt satisfiat ex illa; nisi sit aliunde satisfactum. Quod Molina notans in memorato tra. 2. disp. 528. vers. Iuxta hæc, aliquot legibus citatis; addit talem contractum perfici solo consensu exterius expresso, etiam per internuntium, aut literas; siue res quæ subiiciuntur pignori vel hypothecæ, præsentis adsint, siue non; perinde ac vsuuenit in contractu emptionis & venditionis.

Porro eiusmodi res potest esse vel mobilis, vt vas aureū, vel argenteum, gemma, veltis, &c. vel immobilis, vt prædium, vel se mouens, vt pecora: item res incorporalis, vt vsufructus, ex lege Si is, §. V usufructus, ff. De pignoribus. Item seruientes via, itinervis, aquæ ductus in prædijs rusticis, ex lege Sed an via, eo. tit. non autem in prædijs vrbanis, ex citata leg. Si is, §. fin. ne scilicet varietate vrentium, ædificia vrbium deformentur. Item actiones, & cautiones, ex quibus vtilitas percipi potest, ex leg. Cum conuenit, eo. tit. Vbi aduerte obiter, quod Molina in eod. tra. disp. 534. in initio tractat; si quis pignori obliget, aut tradat scripturam, seu instrumentum tituli, quo res aliqua ad se pertinet, ipsum censeri eandem pignori subiicere, iuxta leg. 2. Cod. quæ res pignori obligari possunt. Item dati possunt res futuræ, & quæ tantum habentur in spe, vt fructus arborum, & fructus pecorum, ex lege Et quæ nondum, eo. tit. Dari denique possunt alia, de quibus Molina d. sp. 529. à medio habentis adiunctam vtilitatem, quæ vendi possit ad satisfaciendum debito, pro quo datur pignus. Vniuersim enim quæ vendi possunt, pignori quoque possunt subiici, iuxta textum expressum in lege Sed & quod, ff. De pignoribus.

DEBENT autem esse bona propria quæ dantur in pignus, non autem aliena, ex leg. Si probaueris, & leg. Quæ prædium, Cod. Si aliena res pignori data sit, & leg. Quis filios, Cod. Quæ res pignori obligari possunt. Quod tamen intelligi, nisi id fiat de voluntate domini; aut ipso quidē ignorante, sed postea approbante factum, ex lege Aliena, ff. De pignoratitia actione (de quo videri potest Molina d. sp. 529. sub initium, & disp. 531. vers. In priori.) aut nisi pecunia pro qua datum est pignus, verba sit in ipsius vtilitatem, ex lege 1. Cod. Si aliena res pignori data sit, aut nisi is qui ipso ignorante dedit, fuerit procurator generalis omnium bonorum ipsius, ex gloss. ad eand. leg. in verbo Procurator. (qua de re videri potest Molina in citata disp. 531. sub initium) aut nisi sit publicus administrator ciuitatis, qui potest illius bona obligare, ex leg. Si is, ff. De pignoribus in princ.

Porro ea quorum non est commercium, sicut emina non possunt, ita nec in pignus recipi, ex l. 1. §. Eam rem, ff. Quæ res pignori, vel hypothecæ datæ obligari non possunt, inter quæ ponuntur homo liber, ex Cap. 2. De pignoribus, vbi vide gloss. ad verbum Lex, excipientem tres casus: quorum primus est, cum quis captiuum redemit; cum enim potest seruare in pignus, donec pretium solutum restituat. Secundus, cum pater est in extrema famis necessitate; nam tunc vt vendere, sic in pignus dare potest filium. Tertius, cum pro pace, vel fide data seruanda datur in obfidem. Ponuntur etiam instrumenta & animalia aratoria, ex leg. Executores, & duabus sequentibus. Cod. Quæ res pignori obligari possunt. Ponuntur item res sacra, vt calices, vestes sacerdotales, &c. itemque loca religiosa: De quibus vide in verbo Pignus, Angelum §. 2. & Sylu. quest. 3. & Molinam d. sp. 530. in princ. Virgente tamen necessitate ad alendos pauperes, vel captiuos redimendos, vt iidem admovent, non modo in pignus dari possunt; sed etiam vendi: vt & pro debito Ecclesiæ soluendo, quando eæ sunt superflue; nec illud potest aliter solui.

NONnulla occurrunt hoc loco notanda. Primum est, creditorem posse pignus à debitore acceptum obliga-